

[Morten Lange.]

nogle vigtige linjer op, og jeg mener, det er værd at understrege den meget klare tilkendegivelse af den stigning i det offentliges ansvar for energipolitikken, som vi dér fik. Jeg anser det for at være fuldstændig væsentligt, at denne, for vores hele liv i dette land nødvendige forsyning bliver opfattet klart som et samfundsanliggende og specielt da gør det fremover.

Vi må være klar over, at den udvikling, vi nu er inde i, som er blevet kaldt en energikrise, har to hovedpunkter. Den har dels — og det er måske i virkeligheden et af de mindre på lang sigt — den begyndende knaphed på let tilgængelig olie, som har kunnet spås længe, som alle, der har beskæftiget sig med tingene, har kendt, og som er blevet dækket ved, at de store olieselskaber på trods af al sund fornuft, skulle man synes, har ført en dumpingpolitik på olieområdet elskværdigt hjulpet af folk, som har fortalt, at de i virkeligheden flåede samfundet ved at tage ågerpriser for olien; det er en ganske interessant modsætning i argumentationen, som kommende tider måske vil dvæle ved. Den hårde kendsgerning er, at nu bliver vi stillet over for langt mere realistiske krav til, hvad olien koster; prismekanismen er begyndt for alvor at virke, de tider, da man bare stak en kæp i jorden, og så kom den gratis olie op, er længst forbi, kommende olie bliver dyr, og for hvert eneste år, der går, må vi i gennemsnit regne med betydelige prisstigninger.

Men mere grundlæggende er den vanskelighed, vi står over for: industrilandenens rovdrift på jordens ressourcer, på miljøet og på en lang række ting dér, som måske vil vise sig at være langt mere alvorlige end det, vi nu kalder energikrisen. Det er mit skøn, at med en fornuftig forskningsaktivitet på området vil der her på jorden kunne produceres energi rigeligt til det, vi overhovedet kan tåle at bruge, idet der sammen med energien bruges andre ressourcer, og der er mange af dem, som vil vise sig at være de virkelige knapheder. Det skal nok vise sig, at kobber, for nu at nævne blot ét grundstof, og flere andre med det, er de uerstattelige barrierer for en udvikling, hvor energien i langt mindre grad vil vise sig at være nøglepunktet.

Men derfor er det alligevel klart, at i dag

har vi en begyndende og bekymrende energikrise, og i sammenhæng med ressourceproblematikken tror jeg, at den rigtige overskrift for vores handlingsprogram — overskrifter skal der jo til, og de skal helst være rigtige — er såvel globalt som for Danmark, at perspektivet må være en fortsat økonomisk vækst med mindre ressourceforbrug og med en bedre fordeling. Det er sagt overskriftsmæssigt, og der er meget at fylde ind i det; der tales meget om et nedsat energiforbrug og et nedsat ressourceforbrug, men vi kender dårligt nok en skildring af, hvorledes vi vil styre et samfund, der ikke udviser en vis økonomisk vækst. Jeg tror, vi kan klare det, men det er en væsentlig og vigtig politisk beslutningsproces, og det kræver en meget betydelig disciplin at leve op til en sådan målsætning, som jeg stadig væk mener er den sikreste og på lang sigt den eneste realistiske.

På nuværende stadium må Danmark i forbindelse med krisen nærmest regne med et mindre energiforbrug. Vi har set de optimistiske fremskrivninger, som har den sædvanlige stigningsvækst, og jeg forudser en situation, hvor rumtemperaturen i Danmark skal sættes op til 35 grader, for at vi kan holde væksttempoet, og jeg anser det ikke for hverken klogt eller fornuftigt; jeg tror, at vi er nået til en situation, hvor en begrænsning af energiforbruget er en nogenlunde overkommelig ting og nødvendig, for selv med et mindre energiforbrug vil energien koste mere, end vi har været vant til, og de penge skal jo trods alt tages et eller andet sted. Der er ikke skygge af tvivl om — det er det, der står for døren i dag — at for at få den samme energimængde til rådighed må vi betale væsentligt mere, end vi har været vant til, og dette rammer ensidigt hårdt Danmark, hvor vi i hvert fald i øjeblikket ikke disponerer over energikilder af væsentlig betydning — jeg skal bortregne tørv og brunkul, som kun er anvendelige i en helt ekstrem krisesituation.

Begrænsning i forbruget sker med færrest ubehageligheder ved at nedsætte forbruget til rumopvarmning, som er den store, helt dominerende sektor i vores forbrug, og hvor vi har fået det mest klare eksempel på, hvad det har betydet, at vi har fået olie til dumpingpriser, kulfyrene er forsvundet fra vores private boliger i uhyggelig grad, vi er gået